

Recensie: Husbands and Wives****1/2

deSingel Antwerpen
donderdag 19 januari 2017

foto © Jan Versweyveld

Recensie:

Toneelgroep Amsterdam laat het heerlijk knetteren in 'Husbands and Wives', naar het filmscenario van Woody Allen uit 1992 in deSingel. Rik van den Bos stond in voor de vertaling van het werk terwijl de Australiër Simon Stone de regie voor zijn rekening nam. Dat zorgt voor een meer dan twee uur durend werk waar de acteurs een ongelooflijk sterke naturel weten neer te zetten alsof ze niet aan het spelen zijn, maar gewoon zijn wie ze zijn. Dat is geen ongeringe verdienste. 'Husbands and Wives' vliegt er al meteen in van bij de start, kent een stevig tempo en ook de keuze om de personages tussendoor voor te stellen die commentaar geven op een scène die al gespeeld is werkt op het podium. Sterker nog: het zorgt voor hilarische momenten wanneer de ex-man de seks becommentarieert tussen zijn ex-vrouw en haar nieuwe vriendje. Net als 'De rozenoorlog' dat ook geen al te fraai beeld van een koppel en relaties toont en ook volle zalen weet te trekken in Vlaanderen, druipt het cynisme en sarcasme er af bij 'Husbands and wives'.

Wanneer Jack (Gijs Scholten van Aschat) en Sally (Marieke Heebink) besluiten om uit elkaar te gaan als experiment na een optelsom van kleine zaken waar ze zich aan storen bij elkaar, zorgt dat voor barsten en uiteindelijk ook een breuk in de relatie tussen Gabe (Ramsey Nasr) en Judy (Halina Reijn). Jack blijkt al een tijd naar dure lingerie winkels te zijn gegaan, en heeft dan ook in no time Samantha (Hélène Devos met heerlijke wat hoge hese stem) voor zich weten te winnen. Hoewel ze een bachelordiploma in de psychologie heeft geloofd ze in horoscopen ('bij volle maan zijn er meer misdaden') en werkt ze in een aerobicscentrum. Marieke Heebink mag als Sally héérlijk door het lint gaan en furieus zijn dat haar man terwijl hun relatie op pauze staat, al zo snel een ander heeft. 'Bullshit!', 'Hoe kon je zo snel iemand vinden!' slingert ze hem de verwijten toe via de telefoon. 'Ik wist dat dit kon gebeuren maar niet zo snel' stelt ze, ook al heeft ze op dat moment zelf een date om naar de opera Don Giovanni ('ik wil die al 300 jaar zien') te gaan kijken met Michael (terwijl ze zelf nog lang niet klaar is voor een nieuwe relatie). Gabe (Ramsey Nasr) doceert dan weer en laat zijn oog niet zelden vallen op jonge studentes zeker Rain dan wanneer die haar tekst 'Orale seks in tijden van sociale destructie' bij hem inlevert. Hij valt blijkbaar op onstabiele types en geeft aan de zaal toe dat ie Judy een keer ontrouw was met een studente die seks wou op een pornografische manier en daarna verder met hem wou experimenteren door er een tweede en vervolgens derde vrouw bij te nemen tijdens hun seksuele escapades. 'Een kamikaze' en 'ze zit nu in een instelling.' geeft ie nadien fijntjes mee als commentaar terwijl 's mans eigen psyche ook niet welbepaald helemaal gezond is.

Zelf geraakt Gabes boek maar niet af dat semi-autobiografisch is waarbij hij sommige zaken veranderde 'om een artistiek effect te bekomen'. Zijn vrouw Judy schrijft zelf ook gedichten, waar hij niets van af weet. Uit schrik om niet aan zijn hoge standaarden te voldoen, laat ze deze hoogstpersoonlijke schrijfsels niet aan hem lezen. Zij schrijft voor den brode voor een antiekmagazine. Michael, haar collega, die net single is, koppelt ze aan Sally. Maar al gauw zal blijken dat Judy zelf iets voelt voor haar collega. Wanneer Gabe seks voor een keer zonder pessarium met Judy wil, en haar kinderwens zo in vervulling wil laten komen (ook al heeft ze al een kind uit een eerdere gestrande relatie) blijkt ze plots te twijfelen of een kind krijgen om als koppel dichter naar elkaar te groeien, wel zo'n goed idee is. Gabe kust

hartstochtelijk met studente Rain in de regen wanneer de elektriciteit is uitgevallen op haar 21ste verjaardag en Judy wint haar collega Michael voor zich. Pas op het einde beseft Gabe: 'Ik heb het verpest.' en blijft het einde open.

De naturel van het acteren zit al goed van bij de start. Alle decorelementen en rekwisieten staan op elkaar gestapeld, alsof er een verhuis heeft plaatsgevonden (een beeld dat eigen is aan scheiden). Een voor een worden de stukken op hun plaats gezet op het podium door de acteurs. Op dat vlak bouwt het podium zich dus op terwijl de relaties de destructieve tour opgaan. Ook die tegenstelling werkt erg goed. Bij de start van de voorstelling zitten er overigens acteurs in de zaal en op de tribune op het podium wat voor een verrassingseffect zorgt. Het zijn acteurs (Robert de Hoog en Hélène Devos) die in hun rol als toeschouwer vragen stellen aan de andere acteurs om de emoties van hun personages te verklaren. Het podiumlicht wordt op zo'n momenten fel wit. Het straffe is dat de keuze om scènes zo te doorbreken ook daadwerkelijk werkt, en het ervoor zorgt dat het publiek snel bij de les is, wie wie is, en wat elk personage met zich meedraagt. De acteurs stappen ook niet uit hun rol maar blijven gewoon hun personage spelen wat deze 'Husbands and Wives' verfrissend maakt. In het heetst van de strijd sparen de personages elkaar niet. 'Ze lacht als een zeehond en 'ze is passief agressief' zijn er enkele van Gabe over zijn vrouw Judy. Hij weet perfect te voorspellen wanneer ze aan het huilen zal slaan. De man heeft ook een heerlijk gevoel voor zelfkritiek: 'Ik ben op een leeftijd gekomen dat ik een leesbril nodig heb om seks te hebben.'

Naast de scherpe kritiek op relaties en het pleidooi voor vrijheid 'na jaren van opstapelende ellende weer jezelf zijn', tegenover de kritiek op het wel eenzame bestaan van de single 'Ik vind het fijn om single te zijn!' (een erg cynische Sally die dit zingt kort na de breuk met Jack), seks ('de enige keer dat we simultaan tot een orgasme kwamen, was wanneer we samen de echtscheidingspapieren hebben getekend'), en de donkere humor waarin het werk baadt, is de levensvisie die getoond wordt aan de decadente kant (achteraf in de tram beoordeelden enkele studentes het wat simplistisch als iedereen die het er met iedereen deed) waarbij de consumptiecultuur (shoppen en massa's zakken meesleuren) vooral tot uitdrukking komt, ook die van elkaar consumeren. 'Het leven is een obscure art house, geen Hollywoodfilm.' stelt Husbands and Wives nog waarbij mensen kennelijk ook niet of amper in staat zijn te leren uit het verleden. Alles komt terug: 'Heb ik dan niets geleerd in al die jaren? Ik realiseer me plots: ik heb het verpest.' zegt Gabe op het einde.

Toneelgroep Amsterdam zet een heerlijk donkere humoristische voorstelling neer waar de naturel van het acteren er meer dan twee uur van afdruipt en de acteurs ook een behoorlijk sterke fysieke prestatie afleveren waarbij onder andere Robert de Hoog en Hélène Devos in de huid kruipen van verschillende personages. Even kent de voorstelling een inkakmoment wanneer blijkt dat Jack en Sally elkaar terug gevonden hebben. Dan boet 'Husbands and Wives' even in aan scherppte, aan vaart en aan donkerte. Met zijn special effects zoals regen (de erg geregisseerde hartstochtelijke kus tussen Gabe en Rain in de regen, een sneer naar het clichébeeld in films) en sneeuw (wanneer Jack wandelen wordt gestuurd, ook dat is een hilarisch moment en tevens een sneer naar het clichématige gebruik ervan). Het valt op dat wel erg veel regisseurs het de laatste tijd laten sneeuwen en regenen op de bühne waardoor het effect op den duur aan kracht inboet wegens het déjà vu-gevoel maar hier valt dat nog best mee. Laat dat vooral detailkritiek wezen van een journalist die erg veel ziet op jaarbasis, veel meer dan een gemiddelde theaterbezoeker. 'Husbands and Wives' van Toneelgroep Amsterdam is om kort te zijn erg goed.

< Bert Hertogs >   

'Husbands and Wives' speelt nog op 21 januari 2017 in de Singel Antwerpen, komt daarna thuis van 24 januari 2017 tot 3 februari 2017 in de Stadsschouwburg te

Amsterdam en gaat vervolgens op tour in Nederland t.e.m. 4 maart 2017.